Suomen Akatemia

30.3.2026

Eduskunnan sivistysvaliokunta

Suomen Akatemian kirjallinen asiantuntijalausunto

Asia:
HE 18/2026 vp hallituksen esitys eduskunnalle laiksi CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy -nimisen osakeyhtiön sidosyksikköaseman edellytyksistä, sen omistaman tutkimusinfrastruktuurin yhteiskäytöstä ja varautumisvelvollisuudesta Sidosyksikköasema

Suomen Akatemia kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

Akatemian näkökulmasta on tärkeää, että CSC voi jatkossakin toimia valtion, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen sidosyksikkönä. Akatemia kannattaa hallituksen esitystä siitä, että yhtiöön ei tulevaisuudessakaan sovellettaisi hankintalain muutoksessa (HE 2/2026) ehdotettavaa 15 §:n 2 momentin säännöstä sidosyksikköaseman edellyttämästä 10 %:n vähimmäisomistusosuudesta.

CSC:n tarjoamat palvelut liittyvät kiinteästi kansallisen koulutusjärjestelmän sekä korkeakoulujen harjoittaman koulutus- ja tutkimustoiminnan ylläpitämiseen, toteuttamiseen ja tukemiseen. Yhtiöllä on merkittävä rooli Suomen tieteen kansainvälisen tason tutkimuspalveluiden ja huippututkimuksen edellytysten tarjoajana.

Kuten hallituksen esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, suurteholaskenta edellyttää jopa kansallisesta näkökulmasta suuria investointeja. CSC:n palvelut ovat osa kansainvälistä tutkimusinfrastuktuuria ja –verkostoa, joka edistää tutkimusaineistojen ja tutkimustulosten avoimuutta ja tulosten hyödyntämistä. CSC:llä on merkittävä rooli näiden palveluiden kehittäjänä ja ylläpitäjänä.

CSC:llä on keskeinen merkitys myös Akatemian kyvylle toteuttaa lakisääteisiä tehtäviään eli rahoittaa tutkimusta, seurata myöntämänsä rahoituksen vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta ja näin edistää tutkimusta ja tutkimusedellytyksiä.

Tutkimusinfrastuktuurin yhteiskäyttö

Hallituksen esityksen määritelmä tutkimusinfrastuktuurille on muotoiltu perustellusti käyttämällä EU-komission määritelmää pohjana ja rajaamalla sitä vastaamaan CSC:n kansallista tutkimusinfrastuktuuria.

Suomen Akatemia

Ehdotettu muutos yhtiön mahdollisuudesta myydä ulos korkeintaan 20 % yhtiön vuotuisesta yhteiskäyttöisen tutkimusinfrastruktuurin kapasiteetista vastaa muualla EU:ssa noudatettavaa säätelyä ja siten edesauttaa suomalaisten TKI-toimijoiden ja yritysten tasa-arvoista kilpailuasetelmaa laskentakapasiteetin osalta.

Muutos ei heikennä omistajille tarjottavia suurteholaskentapalveluita, koska ehdotus mahdollistaa vain ylimääräkapasiteetin ulosmyynnin eli kapasiteettia on mahdollista myydä vain siltä osin kuin sitä ei tarvita yhtiön omistajien omaan käyttöön.

Akatemia pitää perusteltuna myös sitä, että yhteiskäyttöisen tutkimusinfrastruktuurin ulosmyynti ei saa ylittää 20 % yhtiön liikevaihdosta.

Yhtiön varautumisvelvoite

Varautumisvelvollisuuden asettaminen on kannatettava ehdotus. Varautumisvelvollisuus auttaa turvaamaan tutkimusinfrastruktuurin sekä muiden palveluiden mahdollisimman häiriötöntä toimintaa ja saatavuutta sekä häiriötilanteissa että poikkeusoloissa. Tämä on oleellista eri viranomaisten ja myös Suomen Akatemian oman toiminnan ja sen rahoittamien tutkimushankkeiden häiriöttömyyden ja jatkuvuuden näkökulmasta.

Päällikkö Liisa Huovinen